

SLOVENSKI NAROD

znaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike — inserati d. 10 peti
rst. & Din 2. do 100 vrst. & Din 2.50. od 100 do 300 vrst. & Din 3. večji in sarti peti
rst. & Din 4. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
sejna mesečno v Jugoslaviji Din 12. za inozemstvo Din 25. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Krafjeva ulica štev. 5
Telefon: 3122, 3123, X 24, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c.
telefon: St. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon St. 65.
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon St. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani St. 10.351.

ZASTOJ V PRODIRANJU ITALIJANSKIH ČET

Vedno večja borbenost in odpor Abesincev — Do prihoda maršala Badoglia ni pričakovati večjih operacij — Kje bo odločilna bitka

London, 19. novembra. AA. Agencija Reuters je dobila naslednje poročila iz vzhodne Afrike:

V italijanskem glavnem stanu pričakujejo, da bo maršal Badoglio prisel 27. t. m. v Vzhodno Afriko. Operacije na fronti med tem ne bodo prekinjene. Potrjuje se vest o prodiranju italijanskih kolon od Mekale proti zapadu. Druga kolona, ki prodira proti Gundiui v bližini Hauisjena, ima nalog zavzeti Sangre v pokrajini Seloi. Tam bodo skovali italijani cererniti trupe rasa Sejuma, ki se nahaja v Tembienu, ki je prava prirodnja rednjava. Posamezni vrhovi segajo preko 2.300 m. Oddelek generala Maravigine pa skušajo prodri proti reki Takazi navzgor v takoj zavzeti krog italijanske vojske okrog Tembienke gorate pokrajine. S severne fronte prihajajo nadalje poročila o manjših spopadih in letalskih bombnih napadih.

Iz Adis Abebe pomočjo, da namerava cesar Jutri obdobjati proti severu, da s svojo prisotnostjo očasi patriotsko navdušenje svetje vojske. Del cesarskega spremstva je včeraj odpotoval proti Desiju. Dobro poučeni krogi zahtevajo, da se namerava abesinski vojski do tebora utrditi v gorah okrog Ambeleaze, 50 km od Makale, naj bi se zavstavilo italijansko prodiranje. Vse na kaže, da je bil ta načrt v zadnjem trenutku spremenjen. Pravijo, da bodo Abesinci brez bojev dopustili nadaljnje prodiranje Italijanov vse do Abuna Josefa, ki leži 65 km južno od Ambaleze. Odaljeno italijansko fronte od njenih čet bo med tem tako nastala, da bodo namerani abesinski oddelki v neposrednem italijanskem zaledju lahko dosledno vedno več vrhovnih uspehov.

Iz Hararja se je med tem odpravil dežela mač Abubo, brit rasa Desta, 10.000 vojakov proti jugu. Vojske je snemljivo tudi več sto žen, ki so nosile s seboj velike amotne žive. Abesinci marširajo po 6 km na uro.

Zakaj je zastalo italijansko prodiranje

Addis Abeba, 19. novembra. AA. Italijansko proviranje zelo ovira naglo gibanje abesinskih čet na tigrejskem bojišču. Po večini abesinskih čet napadajo posamič in se takoj umaknijo. Tako so italijanske čete izpostavljene neprostenim nagnim in nepričakovanim, najpogosteje nočnim napadom. Tačna takтика abesinskih čet povzroči velike izgube Italijanom, na drugi strani pa pojasnjuje, zakaj je italijansko prodiranje zastalo.

Upor Abesincev v okupiranih krajih

London, 19. novembra. AA. Reuter poroča iz Addis Abebe: Abesinska vlada objavlja uradno, da se je v zasedenih krajih v pokrajini Endertju južno od Makale prebivalstvo uprlo proti Italijanom. Italijanski letalci so uporniške vasi bombardirali.

Letalo grofa Ciana sestreljeno

Pariz, 19. novembra. AA. Agencija Havas je prejela od svojega poročevalca na severni abesinski fronti vest, da so italijanska letala severno Ambe Alage izsledile abesinsko vojsko, ki stege okrog 15.000 mož. Vojska prodri proti Antalu. Letala so posamezne oddelke napadle z bombami. Abesinci so se branili z ognjem iz pusk in strojnic. Letalo, ki ga je vodil kapetan grof Ciano, zet ministarskega predsednika Mussolinija, je bilo zadesto in se je moralno spustiti blizu Makale na zemljo. Ciano in njegovi spremjevaci so ostali ne-poškodovani.

Abesinci vdrli v Eritrejo

Pariz, 19. novembra. AA. Po poročilih iz Adis Abebe, je abesinska vojska pod poveljstvom rasa Sejuma premagala desno krilo italijanske vojske zapadno od Adue in vdrla v eritrejsko ozemlje.

Kje bo odločilna bitka

London, 19. novembra. AA. Po poročilih iz Addis Abebe razpravljajo sedaj v abesinskem glavnem stanu, kje naj nudijo italijanskemu prodiranju glavni odpor. Po enem načrtu bi se izvršilo to južno od Makale, drugi pa so mnenje, da bi bilo za to ugodnejše področje ob jezeru Ašangi. Po tretjem načrtu naj bi se zvabili Italijani čim bolj globoko v notranjost Abesi-

tega je veliko število tankov obticalo v blatu. Zaradi nalivov izvrišujejo napade na atenske postojanke same letala za bombardiranje. Vse kaže, da skušajo Italijani demoralizirati abesinske feče v posameznih krovih. Na bojišču so Abesinci poslali nove oddelke, ranjene pa prenosajo v zaledje.

Tu krožijo vesti, da so italijanska letala včeraj bombardirala neko vas v bližini Džidžige. O bojih pri Dagaburju ni nobenih poročil.

Incident na meji angleške Somalije

London, 19. novembra. Na meji britanske Somalije se je prijetil incident, ki so ga pozvrali italijanski dubacki oddelki. Dubati so napadli tri vasi v britanski Somaliji, ki so imelo svojo živino na abesinski strani.

Trije Somalijci z britanske Somalije so bili ubiti.

Zakaj je bil De Bono odstavljen

Njegovo počasno prodiranje je bilo predrago — Italija si želi hitrejšega uspeha svoje vojaške akcije proti slabo oboroženim Abesincem

Pariz, 19. novembra, o. V tukajnih posušenih krogih zatrjujejo, da se je izvršila izpremenba pri vrhovnem poveljstvu italijanskih čet v vzhodni Afriki iz vojaških in političnih razlogov. Med italijanskimi generali v vzhodni Afriki je prišlo namreč do velikih nesoglasij zaradi načina vodstva vojaških operacij. General Graziani, ki včasih strokovnjak v kolonialnih vojnah, se je posluževal svoje metode naglega prodiranja z malimi oddelki. Nasprotno pa je general de Bono zagovarjal operacije z velikimi oddelki in je oprezno prodiral na sovražno ozemlje. Ta način vojskovanja je zagovarjal s štedenjem vojakov in nepotrebnim prelivanjem krvi.

Novi poveljnik maršal Badoglio namerava izpremeniti dosedanje taktiko ter bo skušal hitrejje in čim dalje prodri v sovražno delo, da bi na ta način čim prej vzpostavil vzvod med južno in severno fronto. To bi rad dosegel še pred nastopom velike dejstva, ki bo onemogočilo vsako nadaljnjo operacijo.

Zasedanje velikega fašističnega sveta

Rim, 19. novembra. AA. Agencija Šefani poroča: Na snočnem sestanku velikega fašističnega sveta je podal ministrski predsednik Mussolini ekspozit o političnem in vojnem položaju. Njegov govor trajal polni dve uri. Sledila je diskusijsa o njegovih navedbah, v katero je poseljelo več članov velikega fašističnega sveta. Prihodnji sestanek je napovedan za 18. decembra t. l.

Znatno pozornost je zbudila okolčina, da so seje velikega fašističnega sveta udeležile poleg drugih italijanski poslanik v Londonu Dino Grandi, predsednik senata in bivši minister Federzoni, senator Marconi, maršal Badoglio, admiral Thaon de

Bonu de Bonu.

Berlin, 19. novembra. AA. »Berliner Tagblatt« pravi v svojem uvodniku, da bi lahko 18. novembra kot pritek sankejske akcije proti Italiji, postal osnova za resne komplikacije v Evropi. Sankeje bi se lahko izrodile v blokado, ki bi neizbežno pomnila vojno.

Namesto ofenzive — diplomatska pogajanja

Rim, 19. novembra. AA. Kakor je izvedel poročevalce agencije Havas, je ministrski predsednik Mussolini v svojem eksposetu na seji velikega fašističnega sveta med drugim poudaril, da naj nič ne pričakuje, da se bo kmalu spet pričela večja ofenziva kot prihodnja etapa vojne proti Abesiniji. Italijanska vojska bo morala poprej prepoditi abesinske ire

izdatkov za vojsko, tako da so se ti izdatki po novem proračunu zmanjšali za 157 milijonov. Parlamentarni referent pa ugotavlja, da je to znižanje samo navidezno, ker se je na osnovi uredb v sedanjem poslovni dobri glede na proračun za vojsko prihranilo okrog 530 milijonov frankov, tako da se bodo izdatki za vojsko v zmislu proračuna za prihodnjo poslovno dobo dejansko povečali za 360 milijonov.

Sedem milijard za francosko vojsko

Pariz, 19. novembra. AA. Poročilo radicalno socialističnega poslanca Archambauera o izdatkih za vojsko v okviru proračuna za prihodnjo poslovno dobo se navorja, da znašajo izdatki za vojsko skupno 6.952 milijonov frankov in sicer 4.398 milijonov rednih 1.806 pa izrednih kreditov za oboroževanje, ter 630 milijonov za vzdrževanje ormožnosti in mobilne garde. V proračunu za sedanjo poslovno dobo je bilo predvidenih 7.122 milijonov frankov

Marsejski proces

Zasliševanje prvega obtožence Mija Kralja — Stara taktika zločincev: preklicevanje izpovedi v preiskavi Incident z zagovornikom

Aix en Provence, 19. novembra. r. Prvi dan razprave proti marsejskim zločincem je potekel v čitanju obširne obtožnice in zasliševanju prvega obtožence Mija Kralja. Obtožnica slika ozadje marsejskega zločinka, akcijo ustajšev, njihovo zbiranje in vežbanje na Madžarskem ter njihove priprave za atentat v Marseille. Vse sedem obtožencev, izmed katerih je eden mrtve, trije pa se skrivajo v inozemstvu in jih italijanske odnosno avstrijske oblasti niso hoteli izročiti. Je obtoženi nameravanja umora in poskušenega umora s preudarkom, nagovaranja in organiziranja zločina ter falzificiranja javnih listin.

Po prečiščanju obtožnice je predsednik odredil kratek odmor, potem pa je začel zasliševati obtožence. Prvi je bil zaslišan Mijo Kralj.

V začetku zasliševanja je obtoženec izjavil, da ne mara odgovarjati na vprašanja.

Predsednik vpraša obtožence, kako in kdaj je postal član ustajške organizacije in ali je prisegel, da bo izvršil vse ukaze.

Mijo Kralj je napoled s sklonjeno glavo odgovoril: Postal sem član leta 1933 s Pavelčevim posredovanjem in sem tudi prisegel.

Na vprašanje, zakaj je pripadal družbi terorističnih zločincev, je Mijo Kralj odgovoril: Nisem terorist, temveč sem ustajec.

Tu je prišlo ponovno do incidenta med odvetnikom Desbonsom in predsednikom.

Desbons je izjavil, da so to notorična dejstva.

Predsednik je vprašal Kralja, ali je imel osebno kaj proti kraju Aleksandru. Obtoženec je odgovoril, da nenes. Predsednik je opozoril, na to izjavje poročnik.

Na koncu je predsednik vprašal obtoženca, zakaj so se on in drugi oborožili do zobi in si izbrali ravno Francijo za prizorišče zločina, ki je vso Evropo navdhal s tolismom grozno v studom. Obtoženec je v svojem odgovoru izjavil, da ni misil orodja rabiti v Franciji. Dejal je, da ni misil nameravati ostati na Francoskem. temveč da hotel biti dalje.

Predsednik je nato vprašal odvetnika Desbonsa, ali ima zadati kakšno posebno vprašanje Miju Kralju. Desbons je odgovoril, da bo stavljal vprašanja v zvezi z vso trojico obtožencev.

Razprava, ki je trajala včeraj od 9. do 12. in od 14. do 17.45. se je danes dopoldne ob 9. nadaljevala.

Priprave za povratek kralja na Grškem

Atene, 19. novembra. AA. Atenska agencija poroča: Mornariški minister Georgios Ralis je včeraj popoldne v salaminski luki pregledal križarko »Heli« in rušilca »Hidra« ter »Sara«, ki so nato odpeljali v Brindisi, kjer se bo na križarko vklval Jurij Vel. kralj Jurij II. Flotilji pojavljuje admiral Sakellarju. Vojne ladje pripljujejo v Brindisi jutri zjutraj. Kralj

Jurij se v petek zvečer vrne v Atene. Nasproti mu bodo odpeljali rušilci »Panter«, »Leon«, »Jerk« in »Konduriotis«, dve podpornači in dve torpedni ladji, pod veljtvom admirala Kavadiasta. Na poveljniški ladji »Konduriotis« se odpelje kralju nasproti tudi minister vojne mornarice Georgios Ralis.

Pred preosnovo angleške vlade

London, 19. novembra. AA. Ministrski predsednik Baldwin je imel daljši razgovor z Maclonaldom in ministrom za Društvo, da bo mogoče zajti najti mesto v parlamentu. Drugače bo imenovan za novega ministra za kolonije bržkone Orms Baijor. Samuel Hoare in Edouard Bostia ohranila svoje poslenezdane pozicije. Prav tako ostane tudi dozdanjanji prvi lord admiralskega sveta Monsel, ki bo, kakor vse kaže, postal član gornjega doma. Monsel je angleški vladni potreben, pred vsem zaradi bližnje nemorske konference.

Na današnjem sestanku umed Baldwinom in Maclonaldom ni bil sprejet nikakšen položaj predsednika državnega

tajnega sveta. Njegov sin Malcolm Macdonald ostane že nadalje minister za kolonije.

Če sankeje ne bodo zaledle, pride v prvi razred.

Prvi razred je imel dve mesece.

Obdobja slovenske zgodovine

Sloki je predaval pod okriljem ljudeške univerze vseštudijski profesor dr. M. Kos

Ljubljana, 19. novembra.
Druge predavanje ljudeške univerze, ki je bilo kar kar navadno v Delavskih zbornicah, nas je prepričalo, da so organizatorji letosnjih predavanj v resnici poskrbeli za dober program. Sloki je predaval univ. prof. dr. M. Kos. Predavanje je zaslužilo božje obisk.

Predavatelj je obdelal anov strogo jo zmanjševal, metodično, toda predavanje je bilo bolj zaradi tega razumljivo, čeprav ne poljuživo; v kratkem času je podal zgodbeni oris naše zgodovine od naselitve Slovencev v novi domovini do 1. 1918 ter je spremeno izložil jedro vsega zgodovinskega dogajanja, puščajoč na strani manj važne stvari. V uvodu je očetil delo našega prvega zmanjševalca med zgodovinarji, Linhartja, ter primerjal z njim zgodovinopisec njegovih predhodnikov, ki so pisali le predvsem dinastične povestice. Linhart, učenec prosvetljene dobe, je naš pričevanje vreden zgodovinar.

Kosova razdelitev naše zgodovine v obdobju skoraj na trdini osemovih zgodovinskih vede in ni le formalna, opisovala se zgoj na letnico ali dogodek, ki namajo prav za prav niz skuplega z našo zgodovino. Upoštevajoč vse zgodovinske činitelje — ne le politične, temveč tudi socialne, gospodarske, verske, narodnosti itd. — nam je prikazal bistvo na povestnicu tako nazorno, da smo imeli od predavanja več, kakor bi se učili zgodovini po Šolsku (letnici) dober leta.

Prvo obdobje je po njegovih razščlenitvah od naselitve Slovencev ob koncu 6. st. do vnaprej Mađarov v panonsko mizož ob koncu 9. stoletja. To je doba največje slovenske ekspanzije, ko smo dosegli največji naselbinski pomerij. Tedaj je bila sorodnost med južnimi slovenskimi narodi. Se tako močna, da filologji stejejo vse narocja od Blestnega jezera do Črnega morja za en sam jezik. V to dobo spadajo tudi prva naše državne tvorbe, država karantanški Slovencev in Kocjeve vladarina. Ob koncu tega obdobja začenata močno učinkoviti dva činitelja: frankovska monarhija in Cerkev. Zanimivi je predavatelj izvedek, da je terenska razdrobljenost zmanjšala odpor Slovencev in ustvarila med njimi nerazumevanje za skupne težnje, kar se očitno še dandanega. Dokončno so Slovenci še uspešno branili svojo neodvisnost proti mogični frankovski državi, so čedalje bolj potlegalci Cerkevi, ki si jih je pridobivala na lepih način.

Tu se začne drugo vravno obdobje naše zgodovine z vpadom Mađarov med oslabljene, neenotne Slovence; to je doba nemškega kolonizatornega in političnega osvajanja, do 12. stoletja. V tej dobi je bila ustvarjena osnova za naši partikularizem, regionalizem, ki se zdaj ni premagan. Nasale so kronovine. Začrtane so bile pov-

sem neutemeljene politične moje med Slovenci in Hrvati, moje, ki jih prej sploh ni bilo. To je doba naših največjih nacionalnih posestnih sprememb, največje, najnasilnejše germanizacije našega življa.

Tretje obdobje obsegajo čas od 12. stol. do urte polovice 18. stoletja ter pomembni prav za prav višek našega srednjega veka. To je doba porne dinastij (med nimi tudi Premisla) za politično nadvlado nad našo zemijo. Habsburgi težejo do Jadranskega morja, toda v prvi dobi so jim največji tekmoči goritsko tiroški grofi. Habsburgi dosegajo svoj smotredel način, v 15. stoletju so moralni prestati se hudo preskušati v borbi s celjskimi grofji. Celjski grofi so težili prav tako po dinastični oblasti, po razsirjenju svojih posesti in modi, kakor drugi mogočniki. Morda bi združili v skupini državju južne slovenske narode, če bi ne izumrili, toda zgodovina ni prav tako dosegla.

Vedno pa je zgodovinski vedenje vse in ni le formalna, opisovala se zgoj na letnico ali dogodek, ki namajo prav za prav niz skuplega z našo zgodovino. Upoštevajoč vse zgodovinske činitelje — ne le politične, temveč tudi socialne, gospodarske, verske, narodnosti itd. — nam je prikazal bistvo na povestnicu tako nazorno, da smo imeli od predavanja več, kakor bi se učili zgodovini po Šolsku (letnici) dober leta.

Cetrtje obdobje imenuje dr. Kos noviak (od 15. do srede 18. st.). To je že doba aktivnega političnega udejstvovanja. Slovenski narod je tvoril tedaj le kmet, ki on je bil prvi Slovenc. Tedenjak kmečki socialistični pokreti, ki sicer niso posebnost našega kmeta, so zelo važni za naš narodnostni razvoj. Boj za staro pravdo, za kmečko demokracijo pod cesarjevo vladvo brez vlaže plenstva, so aktívna postavka slovenske in politične zgodovine, kajti kmet se je upiral proti tujuemu zemljiskemu gospodarju, tudi z nacionalnega nasprotnika. V prvi polovici 16. stol. pa je našo zgodovino važen verski pokret, protestantska reformacija, ki sicer ne izhaja iz kmeta, a je dala našemu kmetu prvo slovensko knjigo; ustvarjen je temelj naše književnosti. V tem času so Slovenci tudi zopet zblizili s Hrvati in, sicer ob turških napadih, ko so bili skupno pred sovražniki, z naselitvijo uskokov, s Sirjensem protestantskih knjig itd. Dokaj brezpomembna je pa doba od okrog 1. 1640 — 1740.

Zadnje obdobje sega od srede 18. stoletja do 1. 1918. To je doba narodnega in tudi političnega preporoda, Slovensčina postane enoten književni jezik in predmet znanstvene obdelave. Slovenci zavijejo samostojno kulturno življenje in se začne bojiti očitno in zavestnejše za svoje narodnosti pravice. Dobo osvobojenja so dočakali že zroli za svojo neodvisnost, svobodo.

Včeraj proti večeru se je zrak močno ohladil in je prenehalo deževati. Bil pa je tudi skrajni čas, ker bi sicer prišlo do katastrofalnih povodij. Sava je včeraj popoldne kar vidno naraščala. Dopolne se je Sava pod Zalogom še držala v strugi, popoldne pa je bila banovinska cesta pri Lahazu in Krešnicih že pod vodo; pri Zalogu je udarila voda čez breg že dopoldne in zailila travnike ter njive. Preko noči je Sava zelo padla, enako tudi Ljubljanica in Gračiščica.

Dajte otrokom mleka!

Ljubljana, 19. novembra

Pohvalno moramo omeniti, da so mariborski Rotarijanci pokrenili mlečno akcijo za revno in slabotno dečko na osnovnih šolah v Studencih, kjer prebiva največ delavstva. V Mariboru samem, nam je pa znano, da prav predno razdeljuje mleko po šolah šef zdravstvenega urada g. dr. Josip Vrtovec. Rotarski klub je preksrbel toliko sredstev za nakup mleka, da more 106 otrok dobivati mleko brezplačno do konca marca prihodnjega leta.

Pri nas gre s tem dobrim zgledom naprej, ker vidimo samo naše severno mesto, ki ga obdajajo vinogradi. Drugod, posebno na Češkem in v Nemčiji, pa skoraj ne bo več

stvarila, kakšne gradove sva gradila na rožnate oblake jutrišnjih zor! Bila sva kakor dva mlada orjaka, ki hočeta podreti in na novo zgraditi svet, odstraniti vse ovire, pa naj bi bile večje in višje kakor so vrhovi Pohorja. Vse sva usmerila k enemu samemu cilju.

Katerega sva korčno dosegla, je dejal. Toda v njegovih besedah ni bilo večje zmage, bila je prej tih bolestna resignacija.

»Dosegla stra...« je vzdihnila. »Zdi se mi, da se je ves svet strahotno spremenil. Nič ne ločim več dni od noči. Včasih se sredi belega dne izgubim v mraku. Nič ne vem, kje sem in kod hom. To je bolezan, kaj ne?«

»Bolezan, ki bo kmalu minila.«

»A blazna nisem. Kaj ne, da nisem? Ti tega ne misliš?«

»Nikoli.«

»Ah, da, kaj govorim?« je vzliknila neradoma. »Seveda misliš. Tudi ti misliš. Cemu ti sploh vse to pripovedujem? Kdo si prav za prav? Človek? Da, Človek si, pa vendarle nisi čisto Človek. Človek je drugačen. Rada bi ga srečala. Šla bi daleč, daleč na kraj sveta. Tam bi ga našla...«

Sole, kjer bi deca ne dobivala dnevno malice v obliki mleka in kruba.

Kaldini smo pa v Ljubljani v tem pogledu? Zademo je dejstvo, da se Ljubljana kot mesto točnih kulturnih ustanov ne more premakniti z mlečno okrilo dalje, nasprotovalo temu pa ne more.

Kvajaj pred par leti ne edeno na mleko na nekatere šole je sedaj velično maže odgovoredno.

Ali je varok odgovredni mleka po šolah slike kvalitete mleka ali pomanjkanje nemarnih sredstev? Kvaliteta mleka ni kriva, eaj imamo dobro in lahko rečemo edo boljše mleko v zdravstvenem pogledu kot smo ga imeli prejšnje čase. Vedno mlečarski zadruž, ki zaloga naše zavode in sole z mlekom, ima svoje, krovne podjetje veterinarskim pregledom. Oti to etrani torci ne more biti govorov o slab kvaliteti mleka. Denarno vprašanje je, da se hudo vodi v obliki raznim odtegljam, ki so ihi bili stenski deležni v zadnjem času. Vendar pa ne smemo slediti z denarom ravno pri deči, ki je mleka najbolj potreblja. Mnogo je še nepotrebega luksusa, ki ga lažje opustimo kot na segati ravno po otroškem zdravilu-mleku.

Starši, zdravnički nitični in vsi, ki vam je blagor otrok pri sreu na delo po vzhodu Mariborjan.

I. mladinski koncert

Ljubljana, 19. novembra.

Pred 10 leti je na pobudo prof. Karla Jeraja Glasbene Matici predreli serijo mladinskih koncertov, v katerih so razni predavatelji ter sodelujoči pevci in instrumentalisti na tipičnih primerih tolmacili sloški mladini splošni glasbeni razvoj od najpristopešje oblike do komplikiranih simfonijevskih skladb. Koncerti so se vršili ob nedeljah dopoldne ter so bili vedno natraženo polni. Eden izmed njih je dosegel celo rekordno število 1.100 posetnikov. Idealno vsojeno, da je bil prvi Glasbene Matice — saj je poset koncerta zadostoval le nakup programa — je brea dvorni radijo obilo dobrega sede. Pomagal je izpopolnjevati veste vlogo glasbenih učiteljev zlasti na naših srednješolskih zavodih, ki jih podočljivajo skupaj z mlečnimi sredstvi in nemogočo kooptacijo izvajajočih metnosti. Vse funkcije v društvu so čestne in se ne honorirajo. Izvršni odbor v Ljubljani bo izvršen sklepov uprave samo posiljal tehnična poročila, voditi dela na terenu in gradnje sportnih naprav, organizirati skakalno solo, angažirati trenerje in organizirati tekme v Planici obenem s predsedništvom in upravnim odborom.

Tako je končno vprašanje skakalnico v Planici rešeno na način, ki daje upanje, da se bo naša najvažnejša sportna naprava ne samo obrnala, temveč razvijala in izpolnjevala. Skakalnico v Planici namenjujejo izpopolnit tak, da bodo močni skoki do 120 m. Dočakali so predstirev, imovina in naprave. Člani so redni, podporni, dobrotniki, ki plačajo enkratno prispevek 500 dinar za izgraditev skakalnice v Planici, ter ustanoviti, ki plačajo 1000 dinar ali več za izgraditev skakalnice. Vse funkcije v društvu so čestne in se ne honorirajo. Izvršni odbor v Ljubljani bo izvršen sklepov uprave samo posiljal tehnična poročila, voditi dela na terenu in gradnje sportnih naprav, organizirati skakalno solo, angažirati trenerje in organizirati tekme v Planici obenem s predsedništvom in upravnim odborom.

Tako je končno vprašanje skakalnico v Planici rešeno na način, ki daje upanje, da se bo naša najvažnejša sportna naprava ne samo obrnala, temveč razvijala in izpolnjevala. Skakalnico v Planici lahko postavlja naša vlastna skupnost, ki obenem nadstropnih obsežnih praznih prostorov. Poleti je že kazalo, da se bodo v njej koncertirati vsi državni uradci, kot davkarji, finančna kontrola, posta, orodništvo itd. Kar je načelno, da se bo v njej koncertirati vsi državni uradci, kot se selitev, ki vse ostalo pri starem. Radi tega je sedaj upravitelj skakalnice, da se pridruži preuredu v trgovske pokalte, oboje nadstropji preuredu v stanovanja, ki bodo vse sobne in komforntne urejena s kopališčami. Z adaptacijo se je že pričelo.

— Večiklopetsna adaptacija sred mesta.

Velika Kocbekova hiša, kjer Aljoša Kocbekova, ki je nekoc stikala tovarni perila, letos pa nekaj casov tovarni bonbonov, ima danes tako v pritličju kot oben nadstropjih obsežne prazne prostore. Poleti je že kazalo, da se bodo v njej koncertirati vsi državni uradci, kot davkarji, finančna kontrola, posta, orodništvo itd. Kar je načelno, da se bo v njej koncertirati vsi državni uradci, kot se selitev, ki vse ostalo pri starem. Radi tega je sedaj upravitelj skakalnice, da se pridruži preuredu v trgovske pokalte, oboje nadstropji preuredu v stanovanja, ki bodo vse sobne in komforntne urejena s kopališčami. Z adaptacijo se je že pričelo.

— Martinovanje je v splošnem poteklo mirno in srečno, opazilo pa se je precej vinskih bratcev, ki so se nevarne pijače prvič vnaprej.

— Naše ženske so zborovale

Ljubljana, 19. novembra.

Udržanje prijateljev Planice

Ljubljana, 19. novembra

V Beogradu se je ustanovilo Udržanje prijateljev, odnosno smučanje Planice in pravila novega društva so že potrjena. Kot ustanovitelj društva so podpisali pravila za Jugoslavski Turčinski klub brigadi generala Jove Kukavice, svetnik ministrica za telesno vzojbo dr. Aleksander Stefanović, šef odseka za turizem v trgovinskem ministru Janeš Grgačevićem in avokat dr. Mihailo Hristić, dalje inž. Stanko Bloudek, Joso Gorec, knjigovodja Evgen Betetić in privatni uradnik Ivo Komar iz Ljubljane, direktor »Putnika« v Beogradu Nikola Kušević, želeni uradnik Bogdan Stančić v svetnik trgovinskog ministra Oreh Žešek. Sedaj društvo je propagiranje smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smučarske skakalne sole v Planici, izkoristitev smučarskih naprav in sole v Planici za inozemstvo propagiranje turizma v Jugoslaviji, izgraditev velike skakalnice v Planici, propagiranje za skakalnico v Planici, izkoristitev smučarskega skakalnega sporta, organiziranje vsekoletne smuč

DNEVNE VESTI

Imenovanje na ljubljanski univerzitetna profesorja na tehniški fakulteti sta xmenovana dosedanja izredna profesorja dr. Andrej Gosar in inž. Igo Pehaniča izredna profesorja na isti fakulteti pa dosedanja docent dr. inž. Ladislav Guzelj ter inž. Venčeslav Koželj. Za univerzitetnega docenta na juridični fakulteti je imenovan dosedjanji sekretar na tehniški fakulteti in privatni docent dr. Gorazd Kušec.

Zdravstveno stanje zavarovanih delavcev in namščencev. Osrednji urad za zavarovanje delavcev objavlja mesečno poročilo o zdravstvenem stanju delavcev in namščencev v prvem polletju tekočega leta. Umrlo je v tem času 1523 zavarovancev, od teh 1208 moških in 319 ženskih. Rodbinam umrlih zavarovancev je bilo izplačanih 1.041.391 Din. Pogrebne. Zdravstveno stanje zavarovancev je bilo precej slabo. Zaradi bolezni je postal začasno nepozoben za delo 138.628 zavarovancev, posebno pa razsajala hripta. Na hranařini je bilo izplačanih v prvem polletju 29.190.191.59 Din. Posebno velika je bila hranařina v marcu ko je znašala 5.526.220.97 Din. Denarne podpore ter stroški zdravljanja v bolnicah in drugih zdravstvenih ustanovah 41.748.825.54 Din. Za zdravljenje zavarovancev je šlo 22.691.501.79 Din, za zdravila in zdravniške potrebušnice pa 19.171.204.48 Din.

KINO SLOGA
Ljubljanski Dvor Telef. 2730
Danesh nepreklicno zadnjikrat ob 16. 19.15 in 21.15 uri

ANIMATOR

Burka pri kateri se je nasmejala in zatajala vsa Ljubljana.

Zadnji dan in nagradnega natečaja
200 Din v gotovini
in še dvoje tolažilnih nagrad

Važna konferenca Sportnih savezov. V nedeljo zvečer je bila v Zagrebu plenarna seja Saveza sportnih savezov, na kateri se je obravnaval osnutek zakona o organizaciji sporta. V osnutku ni zadoščeno bistvenim življenskim potrebama našega sporta, v njem ni urejeno vprašanje voznih olajšav, podpor, sodelovanja dijakov v sportnih klubih, odprave ali vsaj znižanja raznih takš zdravniških pregledov in igrišč. Zastopniki vseh sportnih savezov so soglasno odklonili osnutek tega zakona, češ, da zakon o sportu, ki ne ureja teh vprašanj, sploh ni potreben. V primeru, da bi bil zakon kljub temu sprejet, se bo na vrhovni sportni forum obrnil pismeno in ustmeno na ministrstvo, naj upošteva vsaj najvažnejše predlage Saveza sportnih savezov. Delegat JNS Pavličevi iz Beograda je nazval osnutek novega zakona, zakon bremen. Z njim se namreč uvaja poleg dosedanjih bremens 3% davek na gradnjo sportnih terenov in dovoljuje šolam uporabiti prostorov sportnih klubov brez odškodnine. Kar pomeni še večje prapadanje našega sporta. Položaj je tako težak, da se pripravlja Savez moto klubov na likvidacijo, te taksne ne bodo znizane.

Jutri novo! **KINO SLOGA**
DONSKI KOZAK
Don Josè Mojica! Don Josè Mojica

Slovenci v Ameriki. Žrtev železniške nesreče v Evelethi, država Minnesota, je postal Peter Mavrin, star 42 let. Vlak mu je odrezal desno roko in ga tako hudo poškodoval, da je v silnih mukah čez 20 dni vboljši. — V kraju Duluth v isti državi si je končal življene Martin Fajetič, star 50 let, doma iz Kompolja. — Težkim poškodbam, ki jih je zadobil pri avtomobilski nesreči v Armi, država Kansas, je podlegel Miha Razpotnik, star 58 let, doma iz Hoteli pri Litiji. — V Virginiji je umrl Janez Butala, star 70 let. — V Wauke Ganu je umrl Janez Hodnik, star 61 let, doma iz Vrhnik. — Davica je pobrala v Calomotu Terezijo Stibine. — V Clevelandu je umrl Janez Fatur, star 49 let, doma iz vasi Bač na Krasu. —

Poroča. Poroči se je v Zagrebu v cerkvi sv. Blaža dne 16. t. m. g. Stanko Pirjevec, prometni uradnik v Ljubljani z gd. Greško Podhraski iz Slov. Bistric. Ženin je nekak pa je Maže Gromove. Vremenu nadomestnu paru želimo mnogo sreće na novo pot življena!

Jutri premiera! **KINO SLOGA**
DONSKI KOZAK
Don Josè Mojica! Don Josè Mojica

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenjeni vreme. Včeraj je dejalo v Ljubljani, Rogaska Slatini, Zagrebu in Skopiju. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 16, v Sarajevo 13, v Skopiju 11, v Ljubljani in Rogaski Slatini 10, in v Mariboru, Zagrebu in Beogradu 9. Dan je kazal barometr v Ljubljani 762,6, temperatura je znašala 4,8.

V smrt zaradi nesrečne ljubezni. Včeraj ponoc se je obesila v vasi Brie kovo pri Zlatari 22 letna Jelica Kršek. Bila je na svatbi, kjer je plesala do polnoči in nihče ni opazil, da ji roje po glavi sa momorilne misli. V smrt je šla zaradi nesrečne ljubezni.

Zopet samomor član kluba pesimi stov. V Sarajevu je zavladalo zanimanje za klub pesimistov, ki je zadnje čase zelo močno razvil svoje delovanje. Življenje se je končalo že drugi član tega kluba in sicer 20 letni Luša Peškar. V njegovem stanovanju so našli poleg dveh poslovilnih pisem ved filozofske knjige in brusler. Ljudje so prepričani, da se bodo s momori članov klubu pesimistov nadaljevali.

Iz Ljubljane

—lj Jutri bo slava Marie Dietrich nastopila v večernemu »Karneval v Španiji« po znanem romanu »Zena in možec« Pierre Louysa. Čim je ponovne godbe in to predvsem pravstvarje španiški motivov in po znanem gledališčem komadu Rimskoga — Korsakova Caprice Espagnol. Delo nam pokaže izvrstne posnetke in dovršeno igro. Veebinsko je tudi tak, da lahko trdimo, da bo zanimalo vse in vsekoga. Pokale nam dražestno, vročekrav sene, ki se ji ni mogel upreti noben moč. Film se predvaja v Elitni kinu Metri.

—lj Poglebjajalna in regulirana dela v Ljubljani in Malem grubnu, pri katerih je zapogleno večje število delavcev, ki jih mora dragace podpirati mestna občina radi nestalnega in dočasnega vremena, nekaj dni podvajajo. Družinski očetje, ki so bili zapojeni pri teh delih so sedaj radi ukinitve dela ostali brez zaslužka in brez dohodka. Plačilo, ki so ga prejemali za svoje delo, je zadostovalo komaj sproti za hrano in stanovanje njim in njihovim svojcem. Vsi se sedaj zatekajo za odpomoč na mestni socijalni politični urad, da jim pomaga vesaj za najnajnehrano. Dokler se delo zopet ne začne. Potreba je nujna, sredstva pa ni. Kako bi prispevali na delo, da sedaj prav denar, ki se ga upamo nabratih v nabiralnih dnevih dne 30. novembra in 1. decembra 1935, s prodajanjem kuponov po Din 1.— 5.— in 10.—, da bo delo v Ljubljani stari svoje dolžnosti in kupokupi kupone vsak po svoji zmernošči. Druga težka nadoha pa čaka mestno občino, da preskrbi revno deco s potrebnim obliko in obutvijo. Tudi za to se že pripravlja posebna akcija in bo doma o njenem osnutku v programu v kratkem počivali.

KINO UNION
Frančiška Gaal kot

PETER

Kdaj?

—lj Po zelo ugodnih cenah in v veliki izbiri Vam nudi razno perilo, nogavice in rokavice trdka M. Pirnat v Sveti Petri c. 22 v Poljanski c. 1 (Pegljen).

—lj Ljubljanska divja kakor hudočnik Navadno je ponižna terlena, ko pa narase kakor zdaj, dere skozi mesto kakor prava reka. Včeraj je nosila skozi mesto velike hlide in celo razno orodje, ki ga je odnesla kdove kje. Mestni so imeli dovolj zabeve, ko so opazovali ves dan, kako nosi voda razne odplavljene predmete. Zaničivo je, da so plavale po vodi tudi zeljinate glave. V južnem delu mesta so nalovali precej lesa. Delavci, ki so bili zaposleni pri regulaciji Ljubljane, gledajo se danes s skrboj na derovo vodo, ki se silno zaganja v novo oporno zidovje in oder ob ustju Gradaščice. Zdaj dare voda še celo z večjo silo kakor je pred tedni, ko so morali ustaviti delo.

—lj Rešite, kar se se rešiti da! Grudnovna nabrežje je v nevarnosti, na kar smo že nekajkrat opozorili. To menda vedo tudi strokovnjaki, ki so ugotovili, da je oporni zid v Ljubljani ob tem na nabrežju res slab, da ne bo dolgo vzdržal. Ko se bo sesul zid, bo zdrknilo v Ljubljano tudi nabrežje, to je visok, težek nasip, ki pritisna na slabo zidovje. Nabrežje bi bilo treba zavarovati, tako vsaj mislimo laiki po svoji skromni pameti. Zdaj zopet v Zgornji Šiški je nekdo odnesel 5 domačih zajcev, vrednih 50 Din.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4., 7. in 9.15 uri

Renate Müller

v filmu

Viktor in Viktorija

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din.

mogoče delati v strugi ter popravljati, odnosno betonirati oporni zid. Težko je pa reči, da bo zid vzdržal do pomladni. Če se bo sesul, bo Grudnovna nabrežje sploh nepravobno za promet. Toda že zdaj lahko povzroči tresařenje pri prevažanju težih tovorov katastrofo. Radovedni smo, kdo bi bili odgovoren za nesrečo. Skoda je pa menda tudi litoželezna brzjavljena droga, če bo padel v Ljubljano in se razbil. Najbrž ga ne upajo podreti, ker bi se nabrežje pri podiranju preveč treslo. Pač pa so demontirali skoraj vsa telefonske napeljave.

—lj Umrli so v Ljubljani od 8. do 14. t. m. Zupančič Ana, roj. Malč 82 let, vdova darcarja, Mrzlak Lovro 66 let, čuvaj stavbne družbe. Indro Franc 54 let, vodilni montor mestne elektrarne, Ahlin Katarina, roj. Travnik, 78 let, trgovka, Weiß Neža, roj. Mekins, 56 let, vdova klučavn. mojstra. — V ljubljanski bolnični umrli: Možina Antonija 28 let, žena Šoferja, Loke, pri Trbovljah, Roblek Matija 82 let, dinmar, Predvor pri Kranju, Grden Frančiška, roj. Rant, žena železničarja, Siegmund Marija 25 let, žena tovarn. klučavn. mojstra. — V ljubljanski bolnični umrli: Možina Antonija 28 let, žena Šoferja, Loke, pri Trbovljah, Roblek Matija 82 let, dinmar, Novo mesto, Gašperl Josip 13 let, sin klučavn. mojstra, Domžale, Škulj Kristijan 3 leta, hči delavca, Udje obč. Št. Jurij pri Ljubljani, Pini Vilma 21 let, služkinja, Puntar Jožeta, 17 let, hči hišarja, Unec, Dagarin Marija 46 let, hči posestnice, Suha, Janežič An, 50 let, mestni delavec, Rožna dolina, Kubec Ernest 65 let, komisar fin. kontr. v p. Bajde Franc, 45 let, delavec, Lazec pri Kamniku, Cesenj Elza 13 let, hči pekov. pomoč, Zg. Šiška, Osočnik Franc 48 let, kaplani ekspozit, Izlake.

—lj Varnost na Rožniku se vedno posmehujiva. Sprehodi na Rožniku so bili včasih varni, dočim zdaj sprehajajo na gozdnih potih nikoli ne ve, ali ne bo srečal nevarnega potepuhila. Policija je priredila letos poleti ved čističnih poходov v gozd, mnogo pohtajevajo je tudi artilerija, a so se tudi vedno zbirali novi. Tudi sedaj pod zimo se še vedno klatijo po Rožniku nevarni potepuhili, ki nadlegujejo sprehajajo. Te dni sta ustavila dva takia pohtajaca mlado gospo in prosila za milost. Čim pa je gospa včela denarnico v roko, ki je drugi lopot udaril in ji lobil denarnico na tla. Lopota sta pobrala denarnico, v kateri je bilo precej drožiba in pobegnila. Prestrašena gospa je ševeda stedala, da je čimprej prisila v dolino na cesto, kjer je napad prijavila stražniku.

— Negoda pri delu. V delavnici na Konci se je včeraj zjutraj pomaknil delavec Kos France. Hotel je pridobil vozilce k vlakom, pri tem je prišel s paketom dnešne roke med odbijačem in mu ga je poškodoval. Nesredno je zakriliv sam, ker je klijub prepovedi pripravljal vozilce med vožnjo.

V sredo 20. t. m. ob 5. uri popoldne v dancing Nebotičniku

VELIKA OTROŠKA ZABAVA

s sporedom nastopita govorčki lutki »mali Naci« in »Orleanik in druge plesne točke. Slavnostna otroška poloneza z obdarovanjem. Veseli igriči itd.

Vodstvo zabave je prevzel iz prijaznosti plesni mojster g. Jenko. Uprava.

Iz Kamnika

— Tovarna Sever & Comp. se ni preselila. V četrtek 14. t. m. smo poročali, da je tovarna Sever & Comp. preselila svoj obrat iz Domžal v Kamnik ter da bo pričela z izdelavo raznega tekstilnega blaga. Ta vest pa ne odgovarja resnici. Tovarna Sever & Comp. mehanična tkalcinha Domžale, ni preselila svojega obrata in ga v doglednem času tudi ne namerava preseliti.

Iz Ptuja

— V prepad je padla. V nedeljo popoldne se trboveljski farani proslavljali praznik svojega farnega zaščitnika sv. Martina. Ta nedelja se pri nas vsako leto se prav posebno proslavlja, čepravno se je število početnih gosi v zadnjih težkih letih močno skrčilo. Toda tradicija se mora ohraniti, dasiravno v skromnejšem obsegu. Kljub slabemu in mračnemu vremenu pa so prišli v nedeljo popoldne v Trbovje tudi mnogi častilci sv. Martina ali bolje rečeno početni gosi tudi iz drugih krajev. Posebno močno je bila zastopana slovenska fara. Dolanci so se pripravili v Trbovje kar v posebnem avtomobilu. V Drustvenem domu je bila posebna Martimova prireditve in tam se je ustavil tudi ta avto z Dolanci. Veselo so prepevali in vsi dobre volje so se spravili v precej pozni nočni ur in svoj avto, prepravili, da bi dobro že čez pol ure doma. Niso pa ramčali z nočjo in mokrom, oplotko cesto in nestetimi ostriimi ovinkami proti sv. Katarini in na drugi strani proti Hrastniški dolini. Ko je avto privožil v takozvani Urhovec, ki loči drugega deluge na vodnjaku nad Bajdetovo hišo, je na ostrem ovinku vozil preveč ob robu ceste, sprednja kolosa so pričela zaradi močnega zagona drseti in kakor bi tremil se je avto s potnikom dvakrat prakotali v ca 12 m globok jarek ob cesti. Vsi potnikti so misili, da jih je sedaj odbila zadnjina ura kajti prvi trenutek po negodi je bila situacija v avtobusu obupna. Potnikti so bili zgneteni vsi na kupu v polni temi, in so preščeni in presečeni klicali na pomoč. Oni, ki so bili na vrhu so hitro skobacali iz avtobusa, nato pa so začeli reševati se druge. Pravilo če v nekredu je bila, da pri tem globokem padcu avtobusu nihče ni bil ranjen. Razen malenkostnih prask, ki pa niso niti pomembne vredne. Prej poškodovan pa je avto, ki ima zlomljeno prednje kolo in tudi druge defekte. Včeraj popoldne so tukajšnji gasilci prideli dvigativ avtobus iz globoke struge. Dolanci pa so jo po prestantnem strahu mahnil kar pes do domov. Pravijo, da jih je obvaroval še hujš nesreča sam trboveljski patron.

—

—

Stavba sezona je letos končana. Srčo so imeli naši graditelji, da so spravili se vse stavbe pred začetkom slabega vremena pod streho. Tako je bila nova stavba trgovca Paša prekrita baš zadnji teden, prav tako tudi novo poštno poslopje. Tudi prizidek hiralnice je v glavnem že dogovoren.

Naše gledališče

Drama
Začetek ob 20. ur

Torek 19.: Zapiro.

„Aida“ prvič s Slovenkama

Ga. Karenina in ga. Kogejeva slovenski Aida in Amneris

Ljubljana, 19. novembra
Dne 29. oktobra 1896 je bila slovenska premiera Verdijeve večno krasne Aide na našem održu. Odtek je šla mimo nas že dolga vrsta Aid in Amnerid, in menda nisem zamudil prav nobene. Ali dasi so bili slovenski pevci, ki so nastopali kot Amonasro, kralj egipčanski, veliki duhovnik, prva svečenica, egipčanski vojni sel in končno prvi Radames z našim Simencem, sta bili Aida in Amneris vselej Čehinja, Poljakinja ali Hrvatica. Mislim, da se ne motim, ako ob snočnji prvi letoski reprizi »Aide« konstatiiram, da sta stali na našem opernem odrvu včeraj zvezčer prvič dve Slovenki v partiji Aide in Amneride: gospa Karenina in gospa Kogejeva.

Tako lahko zabeležim nov dokaz, da napreduje in se osamosvaja naša pesvka umetnost, ki nam je še v letoski sezoni poslala kar zapored troje mladih, vrlo sposobnih, po publiku in kritiki enako radostno sprejetih domačink: Iglievo, Fratnikovo in Karenino. »Eppure si muove!« vzklikamo sedaj tudi glede našega opernega ženstva, pa si hkrati želimo, da bi se skoro tako lepo premaknila še za naše operno moštvo, predvsem stroki.

Debut gospe Karenine v veliki, težki in v vsakem pogledu naporni partijski Aide je bil izredno smel, uprav riskanten pozikus. Po zelo posrečenem nastopu gdje, Oldjekopove, peske prelepih glasovnih in pevskih kvalitet z vsaj enoletno odško prakso, pa nas je ga. Karenina radostno iznenadila. Z izdatnim svojim in prodornim organom dramatsko temnejše barve se je zlasti lepo uveljavljala v nižjih glasovnih legah. Zaradi neizbežne zacetne treme – saj je stala prvič na gledališkem odrvu v tako važni, komplikirani naslovni vlogi – ji glas v višjih polojahih vsebasil še zatemobilir in tripl na jasnosti in zvočnosti. Dejstvo, da je s svojim velikim in lepim glasom ter s svojo ugodno zunanjostjo ves večer močno zanimala in žela pri publiku iskren, toplo privzavala gospa Ramšakova kot svečenica za sceno s svojo vodilno arijo, dočim je g. Rus ustrezljiv sel, a bil pri premieri točnejši v spevu.

Zgoraj, pomogneni z izdatnimi organi, so prav dobri, tako v mogočnih ansamblih, sami zase v posebni moški zbor v templju pod Betetovim okriljem lepovočen in učinkovit. Specjalno priznanje gre tudi baletu.

Vobče je bila repreza v cellem na občutno višji stopnji, tempi so bili živejši in očitno je bilo vse podajanje solistov kar kar ansambla pod složno voljo za čim boljši uspeh s čim lepšim naporom.

G. Švara, Sest in Franz so docela zmagali sночи, in toplo aplavzli poleg gore šopkov, zlatih in srebrnih vencov, ki so jih prejeli vsi solisti z dirigentom vred kažejo, da bo Aida in novi opremi iznova obilo in često privabljala vedno hvaležno naše opero. Da ima mlada, simpatična pesvka kvalitete, ki obetajo za bodočnost najlepši razvoj. Razumljivo je, da se kot začetnica v igri ne moreta docela svobodno razvijati,

Fr. G.

Nova varnostna naprava

Na ameriški železnici Grand Truck Western Railways v državi Indiana so pritrdirali na železniškem prelazu čez cesto novo svetlobno mehanizmo napravo, ki preprečuje nešrečo na prelazu. Njen bistven sestavni del sta dve strešice, ki ju postavijo na betonsko podstavko na obeh straneh prelaza. Zvezani sta z ročicami, ki segata pod tračnice. Cim se prihaja vsek prelazu, zadegne na eno izmed električnih stikal, postavljenih ob progji pred prelazom. Tisti hip poženje električni tok: majhen elektromotor in le te dvigne obe strešice 10 cm nad nivo tračnic. V naslednjem hipu zažare pod strešico in se zatoči. Tako se signalizira na obeh stranah prelaza, da prihaja vsek.

Avto, ki se ne more več ustaviti in zavazi na strešico, je ne poškoduje, ker ima znotraj prozne, da jo lahko pritisnemo k tlu brez vsake poškodbe. To pa se ni vse. Cim prihaja vsek na prelaz, se dvigneta obe strešice še višje in predlag stojita tako, da mora ustaviti vsek avtomobil, če le ne drvi z največjo hitrostjo. Cim prevozi vsek drugo stikalo za prelazom, se spustita strešica znotraj v signálna luč ugasne. Ta varnostna naprava se je zelo dobro obnesla. Njena slaba stran je samo v tem, da zahteva električni pogon.

mož, ki ga je bila povzdignila neoda do vratolome višine, potem ga je pa tem kruteje pahlila dol. Feldmarschal, ki si je bil pridobil velike zasluge v turških vojnah, imejtejši reda nemških vitezov v Heilbronn, poveljnik v Heidelbergu med francosko vojno. Zavist in škodljivost sta ga privlekli po padcu trdnjave pred sodiščem. Bil je obtožen, da je izročil trdnjavo strahotno in prezgodaj, braniti bi jo bil moral do prihoda Ludvika Badenskega. Smrtna obesba. Cesu ga je pomisli. Toda kako? Deček je videl prirose, kako je bila izkazana ta milost. Še zdaj vidi jasno vesko podrobnost letakov. Skodožljivi mejni grof je postavil vojsko ob desnem bregu Neckarja. Kako mrko se drži na suhem konju. Njegovega očeta vodijo tu pred vso cesarsko armado. To je neskončna vrest, vojaki se vijejo po vsej sliki v vedno novih vrstah. A njegov oče se krči na krvnikovem vozlu, ko so ga sramotno pognali iz vrsti nemških vitezov in mu vzel vsa odlikovanja. Heilbronnski krvnik in njegovi pomičniki stopajo kraj njega.

Videl je še druge bakroreze, lesoreze in letake. Toda teh se ne more spomniti tako jasno. Na enem vidi še

čisto razločno, kako nekdo lomi sabljo. To je bilo najbrž takrat, ko so prečitali feldmarschal pred polkom, ki je nosil njegovo ime. Smrtno odsodbo in pomilostitev na izgnanstvo. Kot največja propalica je bil izgnan iz Avstrije in Švabske. Krvnik mu odtrgal sabljo od boka, udari z njim trikrat krvica po obrazu in jo zlomi. Glasno tornajajoča izgnanca prepeljejo v čoln čez Neckar.

Vse drugo je ostalo povest. Pobegnil je baje h kapucinom v Neckarsulum in umrl kot kapucin v Hildesheimu. Materi so gotovo znane podrobnosti. Naj bo že kakorkoli, zdaj njegovo ime je vseč združeno s sramoto. Znano je, da sta privedli do te obodsobe škodožljivost in krivčnost. Ljudstvo smatra Heydersdorffova vojaka za junaka Heydersdorffova meniha pa za mučenika.

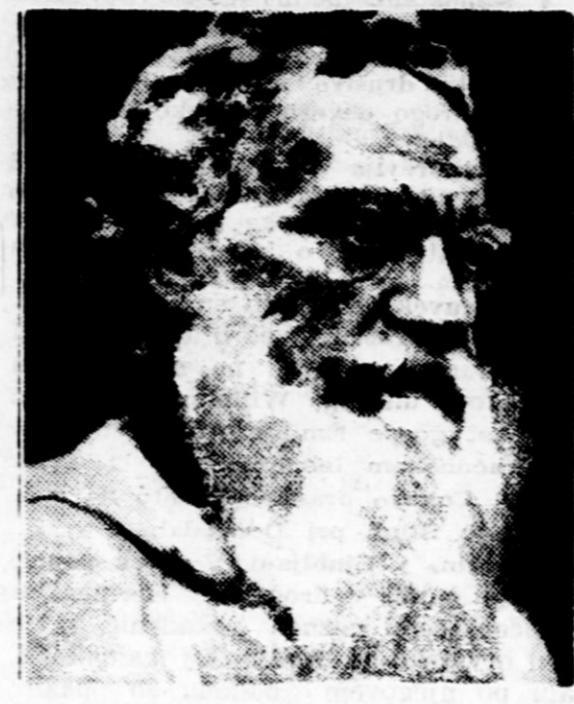
Tak mož je torej njegov oče. Čudočito ime, čudovita usoda. Kabalist je mogel prorokovati vso njegovo bodočnost iz zelo nemirne očetove zvezde.

Proč s sanjam! Glavno je resničnost. Kaj zdaj? Kaj bo zdaj? Kaj naj storiti?

Poje k vojvodi s temi papirji, zahvaloval bo overovljene in priznanje

Lev Nikolajevič Tolstoj od blizu Ob 25 letnici smrti slavnega ruskega pisatelja in misleca, gospodarja na Jasni Poljani

Jutri se bo ves kulturni svet spominjal enega največjih pisateljev in mislecev, slavnega ruskega genija Leva Nikolajeviča Tolstega ob 25 letnici njegove smrti. Mark Slonim je napisal zanimiv članek pod naslovom »Nikolajevič od blizu«. Tu se nam razgrne živa slika življenja tega duševnega velikana.

vzduhni in potrd odšel, da bi potožil svojo nevrečo Sofijo Andrejevnu.

Nekot je pridrala k Jasni Poljani paradna trojka, iz katere je izstopil giz dalin v fraku in bali kravati.

— Kdo šte? — ga je vprašal Tolstoj.

— Sem zastopnik tv. drke Odol. Moja struka je reklama.

— Kaj torej hočete od mene?

— Oprostite, nis več nego videti vas. Človek se mora sramovati, da je videl ves svet, Tolstega pa ne.

— Nimam časa, delati moram, — je odgovoril Tolstoj.

Tedaj mu je gizdal in podaril dve steklenički odola. — Glavno je, je pripovedoval pozneje Tolstoj, — da sploh nimam zobi da torej nimam kaj cistiti. Dario sem mu vrnili.

Prihajali so pa tudi drugi posetniki, Bradati kmetje, izprasujoči mrko Tolstega, ali je bog. Delavci, prihajajoči prepričati se, ali grof res živi prepostope.

Veseli so vzbujali ti posetniki, ki so postali nekakšen dolžnosti del njegovega življenja, v Tolstemu namestu dolgočasa in celo jezilo vznemirjenje, posebno ko mu je bilo že nad 70 let. Neki suhijat možiček je pravil Tolstemu, da je njegova žena jetična v zadnjem stadiju, da ji je ostala samo se osminka pijuč. V začetku pomladi, ko zapljujajo vetrovi, da bo umrl. In prosil je Tolstega, naj ji napiše nekaj besed in ji položi na srce: »Ne tujujte, vse se bo obenilo na bolje. Ona bo Tolstemu verjela, verova bo v svoje ozdravljenje. To rekoč se je možiček ustrelil. Spoznal je, da je zahteval od Tolstega, apostola resnice, naj laže in sodeluje pri prevari. Takoj je začel prositi naj mu oprosti, bil je nemiren, napeljal je pogovor drugam, vprašal je naenkrat Tolstega, kaj zdaj piše, slednjš je po hitro odšel. Nobenega pisma mu Tolstoj ni dal. Ko je odhajajoči posetnik odpri vrata, je zapljujala v sobo pomladna sapica, Tolstoj je odpri okno. Obraz mu je objel hladen vetr in pozne pomladi. Tolstoj je stal dolgo nepremično, nastavljajoč žreca licu temu ostremu zapadnemu vetru.

Mnogi so najbrž čutili razpoznanje ob prvem srečanju s Tolstim. Pricakovali so, da zagledajo polboga, puščavnika, genija, toda naproti jim je prihajal starec, skustnji obrvec, nepręsane brade, z obrazom dobro znanih s slik in skoraj neprjetim: potlačen nos, razjedem obraz kačar po kazah, majhne sprehe oči, oster, skoraj zjelen, uničujoč pogled. Kaj pa se hočete tu? Toda pazljivi ljudje so z gontjem in radostjo vidi naenkrat v učitelju in umetniku življenja človeka, občudovali so njegovo kreko telo, rahjo hodo in tiste izbrune razburjenosti, gnevne ali skoraj otroškega veselja, ki so ga delajo dragega, razumljivega in se večjega. Moreli so naenkrat izpregljetati: da, to je bivši častnik, gospod, kvartopirec, zapravljivec življenja, tisti Tolstoj, ki je dejal o sebi, da tiči v njem vseh 77 gresh, ki je obranil do smrti neuglašeno strast. In najbolj ganjijo je bilo, da je vse na njem človeško: ta pridigar in verski reformator je nagnjen k vsem slabostim, v njem se nepręsane odigrava bolestna borba, v njem nikoli ne prenema protisljivo želja in misli. Vegetarijanci so mogli skrivaj teknični mesnatki koljeti. Strogi moralist in simpaticij je mogel svetovati tolstojevcem in nazibjazni kolonje, naj se vremje k svojemu srečenemu mesečanskemu življenju, ker ga je bolelo gledati, kako hodiči njihovi otroci umazani, kako se njihove zene pobajo in mucijo s pranjem in pospravljanjem. V Moskvi na, očerkvenem vrta kjer je poseljal od junja, se je veselo smehnila mladiščni studentki, ki so jo tovarisice celo držale čes, da z dedkom koketajo.

Tolstoj je obzurnil z roko in odhitel proti domu. Na klopi pod drevesom siromakov so poselali oni, ki so hoteli prestreči Tolstega takoj ob njegovem vstopu na vrt. Nekot je sedel na tej klopi tovarnar slatko. Pripeljal je bil s seboj darila: škatle bombonov in etikete na katerih je bila podoba Tolstega. Toda imel je smojo. Tolstoj, razjarjen po nedavnom sporu z Grotem o bistvu krščanske ljubezni do bližnjega, je začel tovarnarja zmerjati: Bonboni so nepotrebni luksuz, slika na etikete, ki sta slaba in sploh je vse to neumnost. In čuteč, kako kipi v njem jeza na neželjenega gosta, je zbežal. Tovarnar je

— Eh, nič, — je odgovoril prestrašeni gost, — toda pravili so mi, vaše blago, rođe, da znate uganiti srečo.

— Kakšno srečo pa?

— Veste, v Moskvi imam sinčka, — je jih hitro pripovedoval kmet. — pa bi rad kupil delnice kijevske-voroneške železniške. Piše mi, da se mu obeta pri tem dobček. Kaj mislite, ali bo imel pri tem srečo ali ne? Ali pa naj bi kupil varnejo rento, štiriodstotno?

Tolstoj je zamahnil z roko in odhitel proti domu.

Ka klopi pod drevesom siromakov so poselali oni, ki so hoteli prestreči Tolstega takoj ob njegovem vstopu na vrt. Nekot je sedel na tej klopi tovarnar slatko. Pripeljal je bil s seboj darila: škatle bombonov in etikete na katerih je bila podoba Tolstega. Toda imel je smojo. Tolstoj, razjarjen po nedavnom sporu z Grotem o bistvu krščanske ljubezni do bližnjega, je začel tovarnarja zmerjati: Bonboni so nepotrebni luksuz, slika na etikete, ki sta slaba in sploh je vse to neumnost. In čuteč, kako kipi v njem jeza na neželjenega gosta, je zbežal. Tovarnar je

— Ehh, — je odgovoril prestrašeni gost, — toda pravili so mi, vaše blago, rođe, da znate uganiti srečo.

— Kakšno srečo pa?

— Veste, v Moskvi imam sinčka, — je jih hitro pripovedoval kmet. — pa bi rad kupil delnice kijevske-voroneške železniške. Piše mi, da se mu obeta pri tem dobček. Kaj mislite, ali bo imel pri tem srečo ali ne? Ali pa naj bi kupil varnejo rento, štiriodstotno?

Tolstoj je obzurnil z roko in odhitel proti domu.

Nekot je sedel na tej klopi tovarnar slatko. Pripeljal je bil s seboj darila: škatle bombonov in etikete na katerih je bila podoba Tolstega. Toda imel je smojo. Tolstoj, razjarjen po nedavnom sporu z Grotem o bistvu krščanske ljubezni do bližnjega, je začel tovarnarja zmerjati: Bonboni so nepotrebni luksuz, slika na etikete, ki sta slaba in sploh je vse to neumnost. In čuteč, kako kipi v njem jeza na neželjenega gosta, je zbežal. Tovarnar je

— Ehh, — je odgovoril prestrašeni gost, — toda pravili so mi, vaše blago, rođe, da znate uganiti srečo.

— Kakšno srečo pa?

— Veste, v Moskvi imam sinčka, — je jih hitro pripovedoval kmet. — pa bi rad kupil delnice kijevske-voroneške železniške. Piše mi, da se mu obeta pri tem dobček. Kaj mislite, ali bo imel pri tem srečo ali ne? Ali pa naj bi kupil varnejo rento, štiriodstotno?

Tolstoj je obzurnil z roko in odhitel proti domu.

Nekot je sedel na tej klopi tovarnar slatko. Pripeljal je bil s seboj darila: škatle bombonov in etikete na katerih je bila podoba Tolstega. Toda imel je smojo. Tolstoj, razjarjen po nedavnom sporu z Grotem o bistvu krščanske ljubezni do bližnjega, je začel tovarnarja zmerjati: Bonboni so nepotrebni luksuz, slika na etikete, ki sta slaba in sploh je vse to neumnost. In čuteč, kako kipi v njem jeza na neželjenega gosta, je zbežal. Tovarnar je

— Ehh, — je odgovoril prestrašeni gost, — toda pravili so mi, vaše blago, rođe, da znate uganiti srečo.

— Kakšno srečo pa?

— Veste, v Moskvi imam sinčka, — je jih hitro pripovedoval kmet. — pa bi rad kupil delnice kijevske-voroneške železniške. Piše mi, da se mu obeta pri tem dobček. Kaj mislite, ali bo imel pri tem srečo ali ne? Ali pa naj bi kupil varnejo rento, štiriodstotno?

Tolstoj je obzurnil z roko in odhitel proti domu.

Nekot je sedel na tej klopi tovarnar slatko. Pripeljal je bil s seboj darila: škatle bombonov in etikete na katerih je bila podoba Tolstega. Toda imel je smojo. Tolstoj, razjarjen po nedavnom sporu z Grotem o bistvu krščanske ljubezni do bližnjega, je začel tovarnarja zmerjati: Bonboni so nepotrebni luksuz, slika na etikete, ki sta slaba in sploh je vse to neumnost. In čuteč, kako kipi v njem jeza na neželjenega gosta, je zbežal. Tovarnar je

— Ehh, — je odgovoril prestrašeni gost, — toda pravili so mi, vaše blago, rođe, da znate uganiti srečo.